

ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელება (ყკპც)

ყკპც მსოფლიოში ფართოდ გავრცელებული ცხოველისა და ადამიანის ვირუსული დაავადებაა.

1944 წელს, დაავადება პირველად აღწერეს ყირიმში და ეწოდა ყირიმის ჰემორაგიული ცხელება.

1969 წელს, კონგოში ყირიმის ჰემორაგიული ცხელების მსგავსი დაავადება იქნა აღწერილი და საბოლოოდ დაავადებას ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელება ეწოდა.

2009 წლიდან საქართველოში, ყკპც-ის ასზე მეტი შემთხვევაა აღრიცხული.

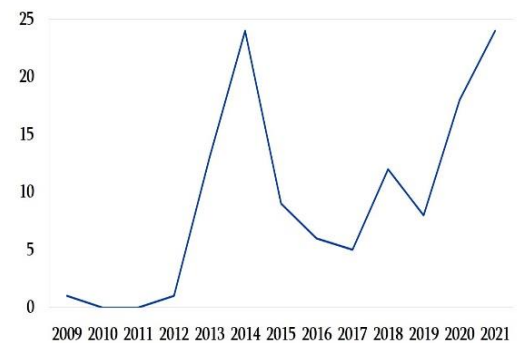
ყკპც გვხვდება აღმოსავლეთ ევროპაში, განსაკუთრებით ყოფილ საბჭოთა კავშირის ქვეყნებში, მათ შორის რუსეთში. ასევე, ხმელთაშუა ზღვის ტერიტორიაზე, მათ შორის თურქეთში, ჩრდილო-დასავლეთ ჩინეთში, ცენტრალურ აზიაში, სამხრეთ ევროპაში, აფრიკაში, ახლო აღმოსავლეთში და ინდოეთის ქვეკონტინენტზე.

ტკიპები წარმოადგენენ ვირუსის რეზერვუარს (მასპინძელს) და გადამტანს



ყკპც-ს დადასტურებული შემთხვევები, საქართველო, 2009-2021

შემთხვევები



წელი

რისკ ჯგუფები

- ფერმერები
- მესაქონლეები
- მწყემსები
- ცხოველთა სასაკლავოს მუშაკები
- ვეტერინარები
- სამხედროები
- მოგზაურები (ყკპც-ს ენდემურ რეგიონებში)
- ენდემურ კერაში მომუშავე ჯანდაცვის სფეროს მუშაკები

ყკპც-ით ნებისმიერი ადამიანი შეიძლება გახდეს ავად, თუ აქვს შეხება დაავადებული ადამიანის, ცხოველისა და ტკიპის ბიოლოგიურ სითხეებთან.

დაავადებისადმი მგრძობიარეა ყველა ასაკისა და ორივე სქესის ადამიანი.

ყვავილის გადაცემის გზები

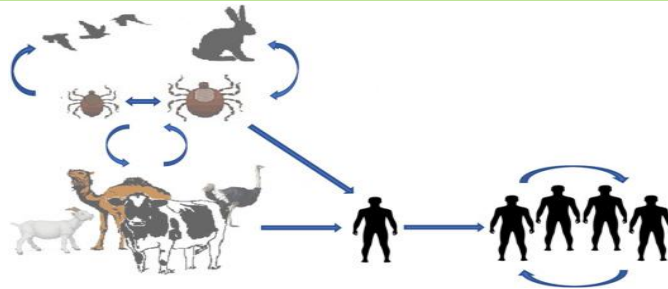
ვირუსის რეზერვუარს წარმოადგენენ გარეული და შინაური ცხოველები, როგორცაა მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი, თხა, ცხვარი და კურდღელი.

ვირუსის ადამიანზე გადაცემა ხდება ინფიცირებულ ტკიპებთან ან ვირუსმტარებელი ცხოველის სისხლთან და სხვა ბიოლოგიურ სითხეებთან კონტაქტით.

ადამიანიდან ადამიანზე ვირუსის გადაცემა შესაძლებელია დაავადებული ადამიანის სისხლთან და სხვა ბიოლოგიურ სითხეებთან შეხებისას, პაციენტის მოვლისა და სამედიცინო მანიპულაციების დროს.

ადამიანები უფრო ხშირად ავადდებიან ტკიპის ნაკბენით, ხელში გასრესვით. იქსოდისებრი ტკიპები წარმოადგენენ, როგორც ვირუსის რეზერვუარს (მასპინძელს), ასევე გადამტანს, განსაკუთრებით *Hyalomma* გვარის ტკიპა, რომელიც საქართველოშიც არის გავრცელებული.

ყვავილის გავრცელება შესაძლებელია მოხდეს საავადმყოფოებშიც, სამედიცინო აღჭურვილობის არასათანადო სტერილიზაციისას, ერთჯერადი ნემსების/ხელთათმანების ხელახალი გამოყენებისა და სამედიცინო საშუალებების დაბინძურების გამო.



კლინიკური სიმპტომები და ნიშნები

დაავადება იწყება უეცრად და ახასიათებს შემდგომი სიმპტომები:

- თავის ტკივილი
- მაღალი ტემპერატურა
- ზოგადი სისუსტე
- თვალებისა და სახის სიწითლე
- სიწითლე ყელის არეში
- ტკივილი ზურგის არეში
- სახსრებისა და კუნთების ტკივილი
- ტკივილი მუცლის არეში
- ღებინება
- სისხლჩაქცევები (წითელი, ყავისფერი ან იასამნისფერი ლაქები კანზე)
- სიყვითლე

დაავადების ინკუბაციური (დაინფიცირებიდან სიმპტომების გამოვლენამდე) პერიოდი ტკიპის კბენით ვირუსის გადაცემის შემთხვევაში არის 1-3 დღე.

დაინფიცირებულ სისხლთან და ქსოვილებთან კონტაქტისას- 5-6 დღე.

მაქსიმალური ინკუბაციური პერიოდი 13-14 დღეა.

დაავადების პროგრესირებასთან ერთად შესაძლებელია წარმოიქმნას ფართო სისხლჩაქცევები კანზე, სისხლდენა სხვადასხვა ღრუებიდან (ცხვირიდან, ღრმილებიდან, კუჭ-ნაწლავის ტრაქტიდან და სხვა).

აღინიშნება ცვლილებები სისხლში (თრომბოციტოპენია, ლეიკოპენია და სხვა).

მძიმე ფორმის შემთხვევაში ლეტალური გამოსავალი დგება ავადობის მე-2 კვირას. ლეტალობის მაჩვენებელი 5-50%-ია.



დაავადებისგან თავდაცვისთვის

ნუ შეეხებით ტკიპებს დაუცველი ხელით, ეს ძალიანი საშიშია! გამოიყენეთ ხელთათმანები და პინცეტი ტკიპის მექანიკურად მოცილებისას

ტკიპი კანიდან მოიცილეთ დაუყოვნებლივ, პინცეტის მეშვეობით, ისე რომ კანში არ ჩარჩეს ტკიპის პირის ნაწილები (მოცილებისას ეცადეთ არ გაჭყლიტოთ ტკიპი) ან მიმართეთ ექიმს

დაამუშავეთ ცხოველები და სადგომები ინსექტო-აკარიციდული საშუალებებით, ადრე გაზაფხულსა და ზაფხულში

გამოიყენეთ კანის რეპელენტები (მწერების დასაფრთხობი საშუალება)

გამოიყენეთ სპეცტანსაცმელი, რეზინის ფეხსაცმელი და ხელთათმანები სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოების შესრულებისას

გამოიყენეთ ხელთათმანები ცხოველის დაკვლასა ან მშობიარობაში მონაწილეობისას

დაამუშავეთ ტანსაცმელი და ფეხსაცმელი სპეციალური სადეზინფექციო საშუალებებით

საკვებად მიიღეთ მხოლოდ თერმულად სათანადოდ დამუშავებული ხორცი და რძე

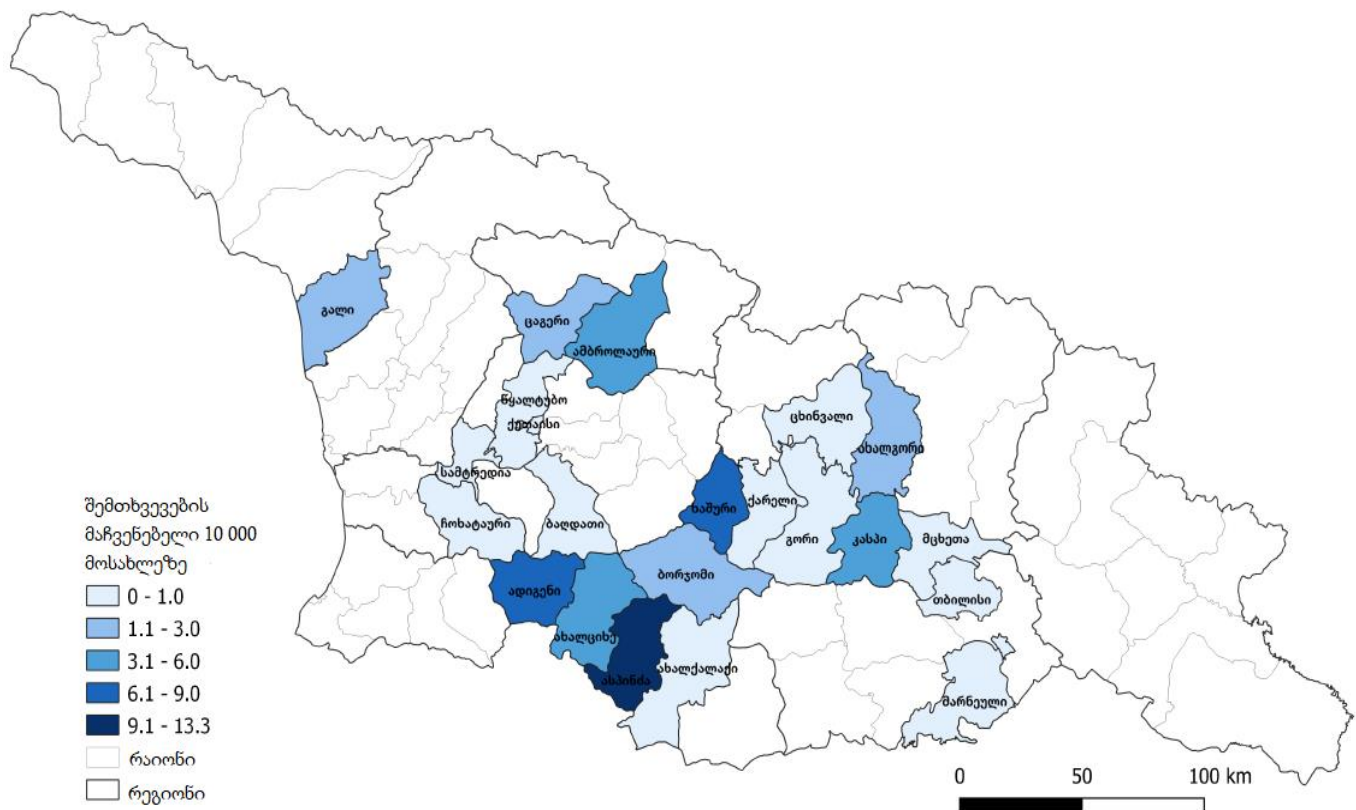
როგორ უნდა მოიქცეთ თუ ეჭვობთ რომ ავად ხართ ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელებით?

დაუყოვნებლივ მიმართეთ სამედიცინო დაწესებულებას, რათა ექიმის მიერ მოხდეს დროული, ზუსტი დიაგნოსტიკა და შესაბამისი მკურნალობა.

არ დაგავიწყდეთ - მიაწოდოთ ექიმს ინფორმაცია ტკიპებით შესაძლო დაზარალების (გიკბინათ, მოაცილეთ საქონელს დაუცველი ხელით, დაეხმარეთ საქონელს მშობიარობაში და სხვა) შესახებ!

ეს საშუალებას მოგცემთ თავიდან აიცილოთ დაავადების მძიმე მიმდინარეობა და შეამციროთ გავრცელებისა და გარდაცვალების რისკები.

ეკვტ-ის ავადობის გეოგრაფიული გავრცელება, საქართველო, 2009-2021



დაავადებათა კონტროლისა და
საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის
ეროვნული ცენტრი

GEORGIAN NATIONAL CENTER FOR DISEASE
CONTROL AND PUBLIC HEALTH